

Helse- og miljøtilsyn
Salten

Rapport solarium tilsynskampanje 2022

Helse- og miljøtilsyn Salten IKS

Stormyrveien 25, 8008 Bodø

Tlf. 40 00 77 77 e-post: post@hmts.no Org.nr. 986 504 907 www.hmts.no

Saksbehandler e-post: aj@hmts.no

Forord

Helse- og miljøtilsyn Salten IKS er et interkommunalt selskap eid av 11 kommuner i Nordland; Bodø, Beiarn, Fauske, Saltdal, Meløy, Gildeskål, Sørfold, Steigen, Hamarøy, Værøy og Røst. Selskapet utfører lovpålagte oppgaver innenfor folkehelse og miljørettet helsevern på vegne av eierkommunene.

Denne rapporten er utarbeidet av rådgiver Amund Johnsen, tlf. 98223932, e-post: aj@hmts.no

Innledning og fakta

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) har gjennomført en landsomfattende tilsynskampanje overfor virksomheter som tilbyr solarium. Kampanjen var en oppfølging av tilsvarende kampanje fra 2017. Ca. 100 kommuner deltok i årets tilsynskampanje. Helse- og miljøtilsyn i Salten IKS (HMTS) gjennomførte tilsyn i virksomheter i våre eierkommuner. Det har vært utført tilsyn i Bodø, Fauske, Meløy, Saltdal og Steigen. Det er i alt utført tilsyn ved 10 solarier og funnet til sammen 25 avvik ved 9 av solarierne. I de øvrige kommune Hamarøy, Værøy, Røst, Gildeskål. Beiarn og Sørfold er det ikke registrert noen solarier.

Soling i solarium gir økt risiko for hudkreft, og risikoen er høyere for de som starter solariebruk i ung alder. Derfor har mange land innført aldersgrense for bruk av solarium. I Norge har vi hatt 18-årsgrense siden 2012. Krav om alderskontroll for å håndheve 18-årsgrensen kom 1. januar 2017.

Det er meldt inn om lag 1100 solarievirksomheter og ca. 5100 solarier til DSA. Erfaring tilsier at det fortsatt er en del virksomheter som ikke har meldt inn sine solarier, så de reelle tallene på hvor mange som tilbyr soling i solarier, kan være høyere.

I Kreftforeningens solvaneundersøkelse for ungdom fra 2020 svarte 3 av 10 at de hadde brukt solarium siste året. I aldersgruppen 15-17 år svarte 2 av 10 at de hadde brukt solarium siste året, dette til tross for at det er 18-årsgrense. Hele 64 prosent sier de tok solarium første gang før de fylte 18 år, og 17 prosent før de fylte 15 år.

Norge ligger på verdenstoppen i antall tilfeller av hudkreft. Det er en tydelig sammenheng mellom solariebruk og hudkreft, viser forskning. Kreftrisikoen øker jo mer solarium du tar og jo yngre du er når du begynner. Det er ikke noen trygg, nedre grense for hvor mye solarium du kan ta. Derfor er det 18-årsgrense for solarier i Norge og mange andre land.

Årlig rammes ca. 5500 nordmenn av hudkreft, omtrent likt fordelt på føflekkreft og plateepitelkreft. I tillegg antar man at det er minst 20 000 tilfeller årlig av typen basalcellekreft (denne hudkreft-typen registreres ikke i Kreftregisteret, men anslaget er basert på antall prøver diagnostisert av patologer). Omtrent 300 personer dør hvert år av føflekkreft, 60 av plateepitelkreft.

Det er anslått at rundt 90 prosent av hudkrefttilfellene i Norge skyldes UV-eksponering fra sol og solarium, hovedsakelig fra sol. Anslagsvis 5,4 prosent av føflekkreft-tilfellene i Europa skyldes bruk av solarium. Til tross for at hudkreft er en kreftform som man i stor grad kjenner årsaken til og som dermed kan forebygges, er forekomsten høy og fortsatt økende i Norge.

Tema for tilsynskampanjen

- Virksomhetens system for alderskontroll, jf. strålevernforskriften § 37.
- Virksomhetens system for å informere kunder om relevante risikofaktorer ved solariebruk, jf. strålevernforskriften § 38.
- Bestått kunnskapsprøve, Solarieprøven, for ansvarlig for daglig drift av solariene og ansatte med kundekontakt jf. strålevernforskriften § 38.
- Meldeplikten til DSA. jf. strålevernforskriften § 13.

Øvrige tema under tilsynet var:

- Virksomhetens plikt til internkontroll, jf. Strålevernforskriften §16.
- Virksomhetens plikt til å drive virksomheten på en hygienisk tilfredsstillende måte. jf. forskrift 06.05.1998 nr. 581 § 4.

Resultater

Type avvik på solariene, kommunevis

Avvik	Bodø kommune 3 tilsyn	Fauske kommune 1 tilsyn	Saltdal kommune 2 tilsyn	Meløy kommune 3 tilsyn	Steigen kommune 1 tilsyn	Sum avvik
System for alderskontroll				1		1
Informasjon til kunder	1		1	2	1	5
Manglende kunnskapsprøve			1	3	1	5
Meldeplikt			1	2		3
Internkontroll system	1					1
Manglende doseringsplan	2	1		2		5
Manglende advarselsplakat				2	1	3
Manglende tilbud på beskyttelsesbriller				1	1	2
Antall avvik	4	1	3	13	4	25

Tabell 1

Antall avvik i solariene, kommunevis

Kommune	Solarienavn	Antall avvik
Bodø	Brun og Blid	Ingen
Bodø	Sun 2	1
Bodø	Billig sol	3
Fauske	Sun 2	1
Saltdal	Saltdal sykehjem	2
Saltdal	Jack Lin frisør og solarium	1
Meløy	Sun 2	3
Meløy	Hairlines frisør og solarium	5
Meløy	Meløy sol og trening	5
Steigen	Steigentunet sykehjem	4
Totalt		25

Tabell 2

Oppsummering

Det ble utført tilsyn i de 10 virksomhetene som tilbyr solarium i våre eierkommuner. De ligger i Bodø, Fauske, Meløy, Saltdal og Steigen. Det ble avdekket avvik fra strålevernforskriften på 9 av disse. Det ble avdekket flest avvik knyttet til manglende informasjon til kunder, manglende kunnskapsprøve og manglende doseringsplan.

Solarium på Saltdal sykehjem og Steigentunet sykehjem er kun tilgjengelig for ansatte, mens de øvrige solarier er offentlige solarier. Brun og Blid, Sun 2 og Billig Sol er ubetjente solarier. For solarier med betjening ble det registrert flere avvik enn i ubetjente solarier.

Under tilsynet ble det sjekket om solariumsmodeller var godkjent. Ekvivalenskode ble også kontrollert for å sjekke om solsengene hadde lovlig lysrør, men det ble ikke avdekket noen avvik på dette. Hver enkelt solariumsmodell skal ha opplysninger om doseringsplan for kunder, men her ble det observert noen solariumsmodeller som manglet dette. 3 virksomheter fikk avvik på at de ikke hadde oppfylt meldeplikten til DSA.

Alle solariumsvirksomheter fremstod med godt renhold ved tilsynene.

